

Ang. Høring om ny udviklingspolitik

Prioriter tilpassede nye løsninger til fattige jordbrugere

Generelle kommentarer til strategi-udkastet

Øget satsning på små jordbrug ville være en fordel men det er tvivlsomt om det vil ske med den foreslåede strategi, og ske på en egnet måde, selvom dette er en vigtig del af den private sektor.

Jeg tillader mig i øvrigt på eget initiativ at henvise til nedenstående gode analyse og dokumentation mht. til generelle kommentarer til oplægget, herunder betydning af mere vægt på jordbrugsforskning og undervisning tilpasset og til gavn for fattige jordbrugere.

Se: Analyse: "Landbrug kan redde verdens fattige - 16.03.2010

Der er brug for et stærkt, velfungerende landbrug i den tredje verden, hvis vi skal færdiggøre til livs. Danske forskere kan spille en nøglerolle." Af:

Anders Dalsgaard og Carl Erik Schou Larsen er hhv. professor og chefkonsulent på LIFE - Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet.
http://www.life.ku.dk/Nyheder/2010/972_landbrug_analyse.aspx

Dette stemmer overens med linket fra Verdensbanken, som jeg henviser til nedenfor.

Flere kommentarer på præsentations-videoen hvor minister Søren Pind angiver udgangspunktet er diskutabelt:

Såkaldt "Massiv støtte" til Afrika har højst udgjort omkring 1 kr. pr. dag pr. indbygger fra hele verden i 2005 i Danida's samarbejdsland syd for Sahara, der har modtaget mest (højvækstlandet Mozambique) og langt mindre i mange andre lande. Andre højvækst lande som Rwanda og Ghana har også modtaget mere end de fleste afrikanske lande. Kenyanerne modtog f.eks. 30 øre.

Se: http://www.nationmaster.com/red/graph/eco_aid_per_cap_cur_us-aid-per-capita-current-us&b_map=1

De lande der har fået langt mere støtte pr. indbygger er typisk mange mindre østater, og lande der havde et særligt behov for katastrofehjælp som DR Congo.

At bistanden hidtil ikke skulle have "vist at give øget vækst i Afrika" passer heller ikke med de statistiske analyser i linket nedenfor, hvor effekten specielt var tydeligt positiv for Afrika og især i de senere år. Økonomisk frihed gav derimod ikke nogen fordel i statistikken.

[Se: The Effect of Foreign Aid on Economic Growth in Developing Countries af: E. M. Ekanayake, Bethune-Cookman University, Daytona Beach, Florida, USA. D. Chatrta, University of Florida, Gainesville, Florida, USA. 2009 <http://www.aabri.com/OC09manuscripts/OC09003.pdf>]

Selvom økonomisk vækst normalt har været stærkest i mellemindkomstlande, der ikke længere havde særligt behov for hjælp (nået til "take-off fasen"), viser nogle analyser alligevel generel sammenhæng mellem bistand og vækst (selvom der ikke blev taget hensyn til økonomisk politik):

"The results show that the effect of foreign aid on economic growth is positive, permanent, statistically significant, and sizable". [Se Karras G 2006: Journal of International Development 18, 15–28 http://tigger.uic.edu/~gkarras/JIDev_2006.pdf]

Afrika har de senere år haft omkring 5% økonomisk vækst, med store forskelle mellem landene.

Afrikakommisionens mandat og kompetence område var ikke at sammenligne støtte til privat sektor med anden bistand, men at give forslag til hvordan privat sektor støtte kunne udføres. Mindst ét medlem har protesteret mod at blive taget til indtægt for en nedprioritering af andre former for bistand i forhold til privat sektor bistand (Chr. Friis-Bach, Jordbrugsøkonom og International chef i Folkekirkens Nødhjælp).

Venstres ulands-ordførers bemærkninger på DR P1, om at det (kun?) er eksport-industrien der kan give mere beskæftigelse i ulandene, mener jeg også strider mod erfaringer og de fattiges interesser. Eksport-industri kræver i dag typisk en avanceret teknologi, der beskæftiger ret få mennesker og kræver ofte velfungerende hjemmemarked, jordbrug og infrastruktur samt et miljø og en sundhedssektor, der giver sunde ansatte.

Det følgende kommenterer dele af selve udkastet til strategi hvor jeg mener der er særligt behov for det:

I Kapitel 4 står:

Nu: "Fremme udviklingslandenes adgang til ny teknologi og innovation"

Ændrings forslag: "Fremme udviklingslandenes og deres fattige befolkningsgruppers adgang til egnet ny teknologi, innovation, tilpassede løsninger og genetiske typer af dyr og planter."

Begrundelse: Det er vigtigt de fattige, og ikke blot grupper de til dels konkurrerer med, har adgang til nye muligheder; og at mulighederne ikke blot omfatter avancerede kommercielle produkter, men også tilpassede metoder, plante sorter/arter m.m. de fattige har råd til og som bistand kan være nødvendigt for at udbrede fordi bønder selv kan sprede dem til venner uden at betale firmaer. Teknologi og innovation er vigtig, men opfattes desværre ofte kun noget med industriproduktion og IT, der kan sælges, til dem der har penge.

Eksempler på ny nyttige metoder for ulande og fattige, der ikke omfatter industriel teknologi eller patenterbar innovation, fra min egen forskning i agroforestry og jordbrug i Afrika: www.iop.org/EJ/abstract/1755-1315/6/41/41203

Lokale rammer skal understøtte økonomisk vækst S. 17.

- A. Nu: "Det kan være manglende adgang til finansielle ydelser, utilstrækkelig infrastruktur, ustabil energiforsyning, lav kapacitet til at udnytte ny forskning og teknologi, eller manglende håndhævelse af lovgivning og privat ejendomsret."

Foreslået tilføjelse: + "Det kan også være dårligt fungerende jordbrug, der giver lav købekraft og højere omkostninger til råvarer, fødevarer, brænde og lønninger; hjemmemarkedet er især vigtigt i Afrika, da transport til havne normalt er vanskelig."

B. Nu: Beskæftigelsesudvikling nævnes kun for byer.

Foreslået tilføjelse: "Produktiv beskæftigelse i landområder er dog fortsat afgørende især for de fattige, kvinder, unge, middelaldrene, ældre og udsatte grupper."

Begrundelse: Landbrug beskæftiger 65% Syd for Sahara, 32% GDP, modtager kun 4% af offentlige budgetter. 75% af verdens fattige bor i landområder. Se: "World Bank Calls for Renewed Emphasis on Agriculture for Development <http://go.worldbank.org/IUIGDTF9M0>

Afsnittet om jordbrug

Nu: "Fattige jordbrugere skal kædes sammen med forarbejdningsvirksomheder.."

Forslag: Fattige jordbrugere skal have bedre muligheder for at producere et overskud med gevinst og vælge hvor de vil afsætte det.

Begrundelse: Fattige jordbrugeres frihed har vist sig at være vigtig at respektere i Afrika, hvis de skal bidrage til økonomisk vækst og fødevarer sikkerhed. Salg til forarbejdningsvirksom her er ét middel, mindre import af fødevarer ét andet. Reducere tab af næringsstoffer og fremme biologisk kvælstoffiksering, egenproduktion af foder, kan give et bedre, realistisk og bæredygtigt grundlag for en overskudsproduktion og vækst. Ulande med succesrig eksportindustri har først sikret et godt grundlag for småbønderne, f.eks. i Sydøst Asien, Indien og Kina. Før det skete slog bestræbelser på at fremme eksportindustri ofte fejl på trods af god adgang til havne.

Der skal tages hånd om de mest sårbare

Nu: Det giver bedre mening at give såsæd, og gødning (A*) til udsatte bønder frem for alene at give fødevarerhjælp. Danmark vil også arbejde for, at der udvikles forsikringsordninger, (*B) der for eksempel mindsker risikoen ved at specialisere sin produktion, hvis høsten slår fejl.

Forslag: A* → give f.eks. egnet såsæd, frø og gødning samt rådgivning* .

Begrundelse: Større dyrknings og fødevarer sikkerhed kan også kræve meget mere end forsikring eller at give såsæd og gødning og nogle gange andet, f.eks. såning af træer der med dybe rødder m.m. selv under tørke giver foder, brænde og gødning og holder på jord og vand. Se f.eks. min artikel nævnt under innovation og teknologi. Såsæd og gødnings egnethed til at øge dyrkningssikkerhed er vigtig, men kan ikke altid tages for givet.

Kvinder og økonomi

NB: Støtte til fattige jordbrugere er i høj grad en støtte til de fleste kvinders basis for deltagelse i økonomien i f.eks. Afrika.

Bæredygtig forvaltning af naturressourcer

Nu: Danmark vil være med til at opbygge mekanismer og styrke national kapacitet, der modvirker rydning af skov og fremmer nyplantning af skov (*).

Ændring: (*) nyplantning af egnet skov og skovagerbrug [eller simpelthen træer og hække]

Begrundelse: Kommercielle plantageskove af de typiske arter som eukalyptus og fyr hjælper ikke altid på miljø og vand, hvis de plantes alene og jordoverfladen ikke dækkes godt. Skovagerbrug i form af hække på tværs af skrånninger i marker og plantager kan være effektivt. Skovagerbrug er også vigtigt for biodiversitets-korridorer og har voksende betydning mens skovene svinder ind. Skovagerbrug glemmes let i program formuleringer og af specialister i enten skov eller jordbrug.

I øvrigt

Hvis det har interesse, kan et længere upubliceret litteraturstudie fremsendes der underbygger de fremsendte bemærkninger og artikler også på dansk om egne resultater.

Mine bemærkninger vil muligvis blive sendt til Folketingets Udenrigsudvalg.

Venlig hilsen

Torsten Mandal torstenmandal@gmail.com, agronom med bl.a. 6 års Afrika-erfaring, og specialisering i ulands/trope forhold (jord, planter, agroforestry, udvikling).